

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL: OR. DEA
Piața Mihai Viteazul
(Nagyipiac-tér) No. 11/a
TELEFON: 470.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . 160 Lei
Fél évre . 80 „
Negyed évre 40 „
Egyes példány 3 Lei
Megjelenik minden pénteken.
I. évf. 1. szám.
5689. Blul 22.
1929. szept. 27.

ZSIDÓ HETILAP

Népünkhöz!

a zsidó népek eg-

Nem élünk hétköznapiakat és ezért nem írunk sablonokat. Címünkben is benne van programunk. Nem emberi egyenlőséget hirdetünk, hiszen azt ma már természetesnek és magától értetődőnek kell vennünk. Túl vagyunk már azon is, hogy felekezeten állítsuk be népünket. Az egész világon defenzív harcban áll népünk. Haicol az életért, az egyenlőségért, az általános emberi jogokért és elismeréséért annak, hogy joga van élni, épen úgy mint mindenki másnak. Ugy élni mint a többi ember! Becsülettel dolgozni és ezért elismerést követelni mindenkitől!

Programot adjunk? Címünkben és megjelenésünkben minden benne van! Jogunk van az élethez és ezt akarjuk ezzel is dokumentálni. De népi mivoltunk hangsúlyozása mellett a több ezer éves zsidó vallás jogainak csorbítatlan érvényesüléséhez is ragaszkodunk. Ki akarjuk mélyíteni és tartalommal telíteni vallási és népi kisebbségi életünket. Egyiknek a másikkal leendő szoros kollaborációját hirdetjük.

Nívós lapot akarunk! Lapot, mely a társadalmi élet minden problémájával foglalkozik, a tudományos problémákat népszerűen és a mindennapi élet ezernyi kérdéseit kímélyítve taglalja, hogy lássuk mi magunk is és meg is világítsuk azt az utat, melyen haladnunk kell. Göröngyös út ez, a sok külső és belső ellenség tüzeiben. Testvéreink között is sokan vannak, kik elvtelenül és közönynyel haladnak el a nagy és égető kérdések előtt; nem értik meg a kor szavát, nem érzik, hogy nem elég csak a tradíciók meg-

tartása, ha élni akarunk az emberek között. Hanem azt is étellel kell telíteni, népi tartalommal és a zsidó élniakarás nagyszerű vitalitásával.

Az egész zsidóság lapja kell legyünk, de főként az erdélyi, tradícióján féltékenyen őrködő zsidóságé. Hitközségeink ezernyi baját és nem szilárdan álló bázisát, kell sziklaszilárddá tennünk, kifelé a kormányhatalommal szemben és befelé a robbantó destrukcióval szemben. Nehéz idők előtt állunk ezt illetőleg. De az asszimiláció térhódításának leküzdése is programunkat képezi. *Népi alappon álló zsidóságunk felkiáltójele és mementója lesz ez a lap!*

»Népünk«, népünkhöz fog szólni, népünk érdekében és jövő életútjának simábbá tételét célozza.

Gyermekeinknek egy szebb és nyugodtabb életet, egy tartalommal telítettebb életet akarunk biztosítani. A zsidó jövő útját egyengetni itt és amott túl a tengeren, túl a vérrel áztatott szent talajon: Palesztinában.

Nem akarunk visszavonást és nem akarjuk a zsidó életerőknek legcsekélyebb szétforgácsolását megérni. *Egy Isten, egy Nép!*

Egyetértést, békét és tiszta zsidó közéletet! *Becsülést és szeretetet a többi népeknél! Becsületet a zsidó névnek! Tiszteletet a zsidó névnek!*

Ez a mi programunk! *Népünktől kérjük a »Népünk« támogatását, úgy erkölcsileg mint anyagilag. Bizzanak bennünk, mi bizunk népünkben!*

A »Népünk« szerkesztősége.

Megdöbbenő részletek a Hebroni embermészárlások rémnapjairól.

A hebroni zsidóság memoranduma a Britt kormányzathoz.

Jeruzsálem, 1929. szeptember 24 (Zidó távirati iroda jelentése.) A hebroni hitközség képviselőjében, a Hebronból elmenekültek tanácsa: Rabbi Meir Frankó, a szefárdók főrabijja; Jakob Josef Slonia, a hebroni askenázók főrabijja; Rabbi M. H. Epstein a „Keneszet Israel“ jeschiva vezetője; David Asar, H. Masson, I. Schami, kik jelenleg a jeruzsálemi Náthan Strausz villában kaptak menhelyet, a következő memorandumot adták át a Palesztina fő kormányzójának:

„Hebron zsidó hitközségének menekültjei, kik szülő városukat és őseik szülővárosát elhagyják és kik, mint kitaszított menekültek Jeruzsálemben bolyongnak, felemelik keserű panaszukat Nagy-Británia kormánya, annak képviselője, a fő kormányzó, az egész emberiség és mind azok előtt, kikben egy parányi emberi érzés maradt. Ismerteljük a rettenetes vérfürdőt, azt a borzalmas kínzásokat, rablás és gyilkosságokat, melyet Hebron és vidéke vad mohamedán hordái a kormányzóság és rendőrség szeme láttára világos nappal véghez vittek.

Év-századokon keresztül éltünk egyetértés és békében egy többszörösen többségben levő arab népesség között. A spanyol inkvizíció és a későbbi Német-országi pogromok menekültjei találtak mene-

déket Hebron gettójának falai között, hol minden talpalatnyi föld a mi begyökerezettségtünkről tanuskodik.

Dacára a különböző sértéseknek, mi soha nem sértettük meg mohamedán szomszédainkat és mindig igyekeztünk velük a legnagyobb békességben és legjobb barátságban élni. Orvosunk, gyógyszerárunk, az arra szoruló araboknak mindig rendelkezésükre állott. Segítettük a szegényebb sorsu mohamedánokat, nálunk mindenkor nyitott ajtókra találtak.

Miután mi szétszórva az arab népség között élve, ismerjük azok szokásait és értjük nyelvüket, éreztük, hogy az utóbbi időkben helyzetünk megváltozott és állandó veszély fenyeget benünket. Látuk a szerencsétlenséget, mely az egész országban veszedelmesen terjed. Minden ok és minden provokáció nélkül végezték ab hó 10-én ismeretes, rettenetes vérfürdőjüket. Mohamed el Djaberi és Zibri Abdin Sejknek vezetése mellett vonultak végig az uccán az arabok, a következő csatkiáltásokkal: „Hagyjátok a zsidókat ma békében és várjatok, míg a főmuftitól Jeruzsálemből parancsot kaptak a gyilkolásra.“ Még ugyanazon napra megérkezett Beer-Scwaból Araf el Araf kerületi kormányzó gyujtó és lázító beszédet tartott a Moschéban. Közölte, hogy

az angol kormányzat az arabok mellett van és félelemre nincs ok.

Pénteken, augusztus 23-án Jakob Mose és Daniel Mizrachinál dolgozó „Kaled“ nevű arab asztalos inas, aki ezen zsidóknál nőtt fel, a következőket közölte: „Bár én az étellel játszom ezen közlésem miatt, közölnöm kellveletek, hogy nálunk mi történt:

Az összes arabok az uccán fel vannak fegyverkezve, a főmufti leveleket küldött széjjel az összes zsidók megöletésére. Meneküljétek es védekezétek, anogy jónak látjátok!

Ezen közlés után képviselőink Jakob Josef Slonia és Rabbiner Franko, Abdalla Kardos kerületi kormányzóhoz fordultak a kormány védelméért. A kormányzó megnyugtatta a küldöttséget: „A Britt kormányzat tudja a kötelességét, közölhetem Önökkel, hogy a városban civilbe öltözött angol katonaság vegyült a tömeg közé és szükség esetén ezek tudni fogják kötelességüket.“

Pénteken, augusztus 23-án arab tömegek vonultak föl az utvonalonok, „Halál a zsidókra“ csata kiáltásokkal. Hebroni El Savia kapujánál állott a Moslim egyesülés vezetője Talib Morka sejk és a kövvekezőkkel lázította a tömeget:

„Allah és Mohamed felhív beneteket a zsidókat legyilkolni!“

Ezen felhívásnak eredményként e felbőszített vad horda a „Kneszet Israel“ jeschiva felé rontott. 24 békés talmudistát megöltek és 17-et megsebesítettek.

Szombaton, augusztus 24-én, mint a vad csordák rohantak az uccákon: „Mészároljátok le a zsidókat!“ kiáltásokkal. A tömeg élén haladt Talib Marka sejk és fia Tadi Zibri, Addin sejkje, Amin Chamur Abdalla, Salim Kataba.

„Aninel Husseini Muftin nevében felszólítunk beneteket, elérkezett a napja minden zsidót, fiatal és aggyastánt legyilkolni, vagyonukat és feleségeiket elrabolni!“

A zsidók a rettenetes veszedelem látára Cafferdtta angol rendőrpáncsnoktól könyörögtek védelemért, ki vonakodott a küldöttséget fogadni azzal, hogy csak akkor tudja a zsidókat megvédelmezni ha otthon maradnak lakásukban, ellenkező esetben viseljék a kövvekezőknek a felelősséget.

„Felelős vagyok az életekért“, válaszolt Cafferatta parancsnok Rabbiner Epsteinnak — de ugyan ebben a pillanatban vette észre Rabbi Epstein, Cafferatta parancsnok ablakából, hogy a parancsnok szemeláttára, őt rendőr jelenlétében meggyilkolták Chaikel Löblt. . . .

„Több tucat iv kevés lenne ahoz, — mondja a memorandum — leirni, hogy milyen vandalizmust vittek véghez ezek a bestidk; gyermekek, aggyastánok lemészárlásai és védtelen nők megbecstelenítései. A meggyalázottak, megcsorakítottak és lemészároltak kiomló vére; a megbecstelenített zsidó nők mártírúma, megtorlás és szigorú példás büntelés után kiáltanak.“

A memorandum ezen részein olyan részleteket közöl azokról a rettenetes kínzásokról, az emberi mészárlások és a zsidó nők megbecstelenítéséről, amelyek nem tűrnek nyomda festéket!

Hatvanöt halott, ötvennyolc sebesült, és számtalan szerencsétlené vált zsidó siratja hozzátartozóit és barátait.

Hebron hat zsinagógája közül kettő még Abrahám ősatyán idejéből létezett. Ebben a zsinagógánkban hatvanégy tórank volt, melyet még a spanyol inkvizíció menekültjei hoztak magukkal, valamennyit elraboltak és megszenteltelenítették. Drága arany, ezüst ékszereinket, értékes tóra takaróinkat is, amelyek szépségeit VII. Edward király látogatása alkalmával megcsodált, Rabbi Jehuda Bivas értékes könyvidra és kéyirat gyujteményeit a vad horda elrabolta és felegyujtotta.

Az Isten Tórája, mely megszentelteleni-

tett, keservesen kiált igazságért és a bűnök, szigorú megtorlásáért.

A kerületi kormányzóság és a rendőrség minden borzalmak szemlelői voltak. A kerületi-kormányzó a borzalmak előtti napon lefegyverezte a rendőrséget, annak dacára, hogy a veszélyt előre látta, pedig néhány lövés elegendő lett volna arra, hogy a tömeget szétszórássa. Amikor a tömeg már megszárt, rabolt, gyilkolt és egy angol tisztet is megtámadott, lett néhány lövés leadva és a tömeg azonnal széjjel oszlott. Néhány jobb érzésű arab családnak köszönhetjük, hogy nem megszártak le bennünket a legkisebb csecsemőig.

Partridge őrnagy kivételével, a kormányzósági tisztviselők magatartása minden kritikán aluli volt.

Hatvanöt legyilkolt, ötvennyolc sebesült, számtalan árva, özvegy és menekültek nevében, kik minden tulajdonukat és vagyonukat elvesztették.

Panaszt emelünk:

1.) az Angol kormányzat ellen, mert nem teljesítette köteleességét, mert nem védelmezte meg a védtelen lakosságot.

2.) Abdala Kardus kormányzó és Caffaratta rendőrpáncsnok ellen, akik megfosztottak bennünket annak a lehetőségtől, hogy segítséget és védelmet szerezzünk magunknak, akik csalfa ígéretekkel becsaptak bennünket és a gyilkosoknak pedig lehetőséget nyújtottak zavartalanul gyilkolni, rabolni.

3.) A rendőrség ellen mert nem teljesítette köteleességét, nyers, goromba és visszatartó viselkedéséért

4.) A muáfti és moslui tanács küldöttjei, különösen Talib Merka-sejk és elvbarátai ellen, akik a vérfürdőt proklamálták, akik a fosztogatásokat és a nők megbecstelenítését engedélyezték.

5.) Végül Hebron lakossága ellen (néhány család kivételével) mert nem siettek szomszédjaik segítségére, mint ahogy azt a Koran törvényei előírják és mert évszázadok óta békességben együttlakó lakótársaiknak nem nyújtottak védelmet.

Követeljük:

1.) A kormányzó és a brit parancsnok állásától való felfüggesztését és a bíróság elé állításukat.

2.) a rendőrség elbocsátását, bíróság elé való állításukat, helyettük zsidó és brit rendőrséget kirendelni.

3.) tartóztassák le a Mozlui tanács kiküldötteit, állítsák őket bíróság elé, büntessenek meg a

törvény teljes szigorával az arab tömegek fellázításáért.

4.) a gyilkosok, fosztogatók és a nők megbecstelenítésre alkalmazottak a törvény teljes szigorával a kiszabható legsúlyosabb büntetés.

5.) térítessenek meg a magán és közvagyonban elkövetett károk.

6.) szolgáltatassanak vissza feltalálható szent kegyeszerink és thóráink. Elégetett és megsemmisített tárgyak teljes értékükben térítessenek meg.

7.) A törvényes eljárás lefolytatása után, hogy adassék alkalom a menekülteknek otthonukba való visszatérésre, támogatásuk és teljes kártalanításuk mellett.

8.) Segélyt az árvák, özvegyek, sebesültek és betegek részére.

9.) A vétkesek és felelősek vagyonaik elkobzását az arab szokások szerint.

10.) Zsidó hivatalnokok kinevezését.

11.) Hebron környékén zsidók részére földeket. Telepítsenek le Hebron és környékén újabb zsidó lakosok.

12.) Az ipar és kereskedelem, a zsidó élet és vagyon biztonságát, az araboknál levő adóságok behajtását.

Követeléseinket azzal terjesszük elő, hogy biztosak vagyunk abban, hogy Nagybritánia, a civilizált népek, a Népszövetség és minden igazságosan gondolkodó nemzet, igazságos követeléseinket támogatni fogja. Mindaddig amíg ezen követeléseink teljes egészében teljesítve nem lesznek, a meggyilkoltak kiontott vére nem fog megszűnni az igazságért kiáltani.

Megakad a toll az író kezében e memorandum leírásánál. A memorandum részleteiben az utolsó évszázadok legnagyobb borzalmait sorakoztatja felénk, és ha maradt még egy parányi érzés a brit birodalom népében, egy parányi érzés az egész világ emberiségében, akkor semmi kétség aziránt, hogy ahol még emberi szív lüktet a kebelben, követelni fogja ezen közönséges gaztettek megtorlását.

Mi zsidók pedig odakiálljuk az egész világ ítélőszéke elé, elég volt!! Nem türjük tovább, hogy barmok módjára a mézarszékre hurcoljanak bennünket. Teli torokkal fogunk kiabálni és fogjuk követelni, hogy mindenütt, ahol zsidó verések előfordulnak, kormányok teljesítsék köteleességüket! Emberek vagyunk!

Blum Zsigmond.

A váradi Zeire Misrachi rendkívüli közgyűlése.

Mult vasárnap tartotta meg a váradi Zeire Misrachi rendkívüli közgyűlést. A nagypiacéri helyiségben zsúfolásig megtöltött tagok és vendégek jelenlétében nagy érdeklődés mellett Just Mose elnök megnyitja a közgyűlést. Részletesen referál az utolsó években kifejtett nagy munkáról és végre rátér az utolsó évi passivitásra, mikor is a tagok különböző és jól ismert okok miatt nem tudtak dolgozni és ennek dacára a külvilág előtt mindenhol mint Zeirek léptek fel. Annak idején hozzáfogtunk egy országos Zeire szervezet kiépítéséhez, amelynek érdekében pénzt, időt, fáradságot nem kímélve, meg is alakítottuk Erdély több városában helyicsoportjainkat. Ezen munkát azonban anyagi hiánya miatt nem tudtuk folytatni és a már előzőleg megalakított csoportoknak sem tudtunk nyújtani annyi támogatást amennyit mi, nagy és közös célunk érdekében szeretnénk volna. A Sigheten megtartott konferencia azonban gondoskodott róla, hogy a szükséges anyagiak a központ részére rendelkezésre álljon és ennek folytán fokozott erővel kell hozzá látnunk az újabb munkához. Igyekeznünk kell, hogy megbizóink bizalmát mely a szigeti konferencián megnyilvánult irántunk 100%-ban eleget tegyünk. Végre elérkezett a tett ideje és felhívjuk egész erdély vallásos ifjúságát, hogy legyenek segítségünkre nagy és nehéz munkánkban, hogy mielőbb valóra válthassuk évezredes óhajunkat, melyet ebben a mondatban fejezhetünk ki: „Erez Israel loam Israel al pi Torath Israel“ (Nagy taps).

A megnyitó után Wasserstrom Sándor a Misrachi executive elnöke üdvözlö a megjelenteket és fokozott munkára buzdítja az ifjúságot. Figyelmükbe ajánlja a Szigeten magukra vállalt kötelezettségnek felelőségteljes voltát és azon reménynek ad kifejezést, hogy a Misrachival való szoros együttműködéssel eleget is fognak tenni nehéz feladatuknak. További beszéde során kifejti, hogy a szomorú palesztinai események nem szabad, hogy eltántorítsák, hanem meg kell hogy acélozzák izmainkat és fokozott erővel kell felvennünk a harcot a zsidó indolencia ellen. Végül rátér a Misrachi sajtó nagy fontosságára és kéri az ifjúságot, hogy ennek nagy fontosságát tartsa állandóan szem előtt. Nagy tetszéssel fogadott beszéde után Leitner Zoltán az E. Zs. N. Sz. nevében szólal fel. Ne gondolják, — mondja — hogy a klál-cionisták és a vallás ellentétek volnának, hiszen Bialik a nagy cionista nem szűnik meg hangoztatni, hogy a zsidó nemzet újjászületése nem képzelhető el, csakis a tradíciók alapján. Kitartásra buzdít és

részéről teljes támogatást ígér. Utána Schmidt-Mayerné Végh Elsa a Zeiroth nevében kíván sok szerencsét a munkához és felhívja figyelmüket közös céljainkra, melynek érdekében párhuzamosan kell velük dolgoznunk. Az ifj. block nevében Landau Adolf üdvözlö a közgyűlést. Felhívja a Zeire Misrachit, hogy lépjen be a blockba, miután ők is ugyanazért küzdenek mint mi és egyesült erővel hamarabb fogunk célhoz érni. Kiemeli, hogy a Zeire Misrachinak az a feladata, hogy minél több vallásos ifjút vonjon be mozgalmunkba, hogy ezáltal gondoskodjunk a szellemi utánpótlásról.

Az üdvözlések után Just Mose megemlékezik az új zsidó szabadságharcról Erez Israelben. (A közönség feláll) Megrendítő szavakkal festi le az erdélyi eseményeket. A Chaluzok megvédtek a zsidóságot Erez Israelben és nem kérdezték, ki cionista és ki nem. Becsületet szereztek a zsidó névnek, mert megmutatták, hogy elmúlt az ideje annak, hogy bárányokként hagyjuk magunkat lemezárolni. Támadja azokat, akik a chebronai Jesivát tisztán politikai okokból nem akarták az új zsidó telepítések valamelyik centrumában elhelyezni és ezzel kiszolgáltatták ezen ártatlan, védtelen ifjainkat az arab rablótörzsek vérszomjának. A Jesiva vezetősége súlyos hibát követett el azzal, hogy több oldalról jött figyelmeltetés dacára Chebronban hagyták a Jesivát és annak bérletéért nehéz pénzeket fizettek az araboknak. Ime bekövetkezett a katasztrófa. Ezután meghatott szavakkal emlékezik meg az amerikai zsidóság nagy vezérééről Louis Marshall-ról aki a napokban hunyt el. Ugyancsak megemlékezik másik nagy veszteségünkről, a mely veszteség nekünk erdélyi Misrachistáknak pótolhatatlan. Neumann Mórban a kolozsvári Misrachi elnökét és az erdélyi mozgalmunk legodaadóbb harcosát veszítette el.

A közgyűlés ezután egyhangulag elfogadja az elnökség által benyújtott tiltakozó javaslatát az Erez Israeli események miatt.

Neumann Mose beszámol a sighet-i konferencia lefolyásáról és részletesen ismerteti a hozott határozatokat és azoknak jelentőségét. Felhívja elvbarátai figyelmét, hogy a jövő szemeszterre küldjék tanulni akaró ifjainkat a most megalakult Suceava-i Misrachi Jesivába, mely intézmény egyedül áll egész Romániában. Támadja a Misrachit valamint a Zs. N. Szövetséget, hogy a multban nem támogatták eléggé a Zeire Misrachit nehéz munkájában és végül erősen kikel az Uj Kelet ellen mely egyenesen szabotálni igyekszik bennünket munkánkban az által, hogy

néha-néha leadott hireinket és felhívásainkat leközzölje. De még arra sem érdemesített bennünket, hogy a mai közgyűlésünkre való felhívást leközzölje, holott a váradi magyar lapok készsége állottak rendelkezésünkre. Beszéde befejezése után Rath Efraim emelkedett szólásra és frappáns beszédével megnyerte a jelenvoltak nagy tetszését. Azzal kezd, hogy a Thora szerint nekünk kötelességünk küzdeni Erez Israelért. Mert ha elveszítjük Erez Israelt akkor mi magunk is elvesztünk. Végül azon óhajának ad kifejezést, hogy az egész világ orthodoxyája össze fog fogni és így egyesült erővel biztosan és gyorsan el fogjuk érni céljainkat. Ugyancsak megemlékezik a most ülésező Agudas Israel konferenciájáról és reméli, hogy az összsidóság érdekében ők is találni fognak egy platformot mely szerint beléphetnek a kibővített Javis Agency-be. További beszéde során kiemeli a „Keren Erez Israel schel Hamisrachi“ alapnak nagy fontosságát és kéri az ifjúságot, hogy ezen alap érdekében minden lehetőet elkövetessen, hogy minél több bevételre tegyen szert. Ezen alap van hivatva Erez Israelben kielégíteni a vallási és tradicionális intézményeinek szükségleteit. Üdvözlö a vallásos zsidó munkás ifjak között most megindult mozgalmat egy Poale Misrachi alakítására. A nagy tapssal fogadott beszéd után a közgyűlés a következő határozatokat hozta:

1. Az előkészítő bizottság javasolja, hogy a Zeire Misrachi váradi csoportja Raw Mair Berlint a Misrachi világszervezet elnökét a Naciv fiát diszelnökké válassza.

2. A Z. M. közgyűlése ezúton fejezi mélyebb köszönetét a sighet-i Zeire Misrachi konferencia megrendezése körül kifejtett működéséért.

3. A Z. M. közgyűlése utasítsa az újonnan megválasztandó vezetőséget, hogy a Talmud és Tnach kurzusokat tovább fejlessze.

4. Örömmel üdvözlö a Z. M. a most megindítandó Misrachi lapot és kötelezi az egész misrachista térsadalmat, annak erőteljes támogatására.

5. A közgyűlés meglepedéssel veszi tudomásul, hogy az önérzetes zsidó leányok körében komoly mozgalom indult a Zeiroth Misrachi életrehozására. A Z. M. a legteljesebb támogatását igéri a megalakuló Zeirothnak.

6. A közgyűlés szimpátiáját nyilvánítja a zsidó munkásifjak azon mozgalomával, mely azt célozza, hogy a vallásos érzelmi munkásságot egy Poale Misrachi szervezetbe tömörítse.

7. A közgyűlés meglepedéssel veszi tudomásul, hogy a Z. M. központja Oradean maradt és a maga részéről a legteljesebb támogatását igéri.

8. A közgyűlés felhívással fordul Erdély vallásos, de szervezetlen ifjúságához, hogy csatlakozzanak mozgalmunkhoz és lépjenek be a Zeire Misrachiba.

9. A Z. M. közgyűlése elhatározza, a Sigheten most felállítandó Chaluc-farm támogatását.

10. A közgyűlés elhatározza, hogy minden szombat Talmud, hétfőn és szerdán Talmud, Tnach és hébernyelv, csütörtökön Chumisch-raschi mig végül kedden általános vitaestélyt tart.

11. A közgyűlés követeli a Cionista Executive-től, hogy a palesztinai események miatt rendkívüli világgkongresszust hívjon egybe.

A javaslatok elfogadása után megejtik az új vezetőség választását melynek eredménye a következő:

Diszelnök: Raw Mair Berlin. Elnök: Just Mose ügyvezető elnök; Neumann Mose, alelnökök: Weisz Sajó, Klein Jenő, Friedlander Félix, titkár: Goldstein József, pénztárnok: London Hermann, Ellenőrök: Gottlieb Hermann és Simon. Templomgondnokok: Feig Lázár és Hersch Aladár. Házoagy: Stern Zoltán. Könyvtárnok: Goldstein Vilmos. Előljárásági tanácsosok: Weiss Fábán Fränkl Jekuthiel, Goldberger Lajos, Goldring Mose, Németh Andor és Kirschenbaum József. Választmányi tagok: Biedermann Andor, Löb Lajos, Junger Sándor, Goldstein Arthur, Just József, Krausz Ferenc, Kesztenbaum Dezső, Weinreb Ignátz, Göttfried Sándor, Rosenberg József, Schiff Henrik, Dávidovits Jenő, Waldner Andor, Dávidovits Ferencz, Lux N. Wisel Josef, Klein Max és Heller Miklós.

A választási eredmény kihirdetése után Just Mose megköszöni az új vezetőség nevében az irántuk megnyilvánult bizalmat és fokozott munkára serkenti az ifjúságot. Este a banketten talált megfelelő befejezést a Zeire Misrachi „Joma de Pagre“-ja. A banketten Rath Efraim, Wasserstrom Sándor, Leitmann Dezső, Just Mose, London Herman és Goldstein József tartottak tartalmas beszédeket. Feig és Friedländer chawerok pedig, kitűnő humoreszkjeikkel mulattatták az egybegyűlteket. A bencsolást amerikai árverés útján adták el és az így befolyt 700.— lelt Raw Mair Berlin aranykönyvi bevezetésére fordítják. A bankett az időközben elérkezett záróra miatt a Hatikvah eléneklése után befejezést nyert és a százfőnyi társaság emelkedett hangulatban oszlott széjjel.

n. m.

Hirdessen a „Népünkben“

HIREK.

Felelős szerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR.

A „Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5689.

Péntek: Elul 22, szept. 27.

Szombat: Elul 23, szept. 28.

Szombat bejövetele:

üzlet bezárás 6.—

gyertyagyújtás 6.10

Istentisztelet kezdete 6.15

Szombat kimenetele 7.15

Heti szidra: Nezáwim-Vajelech.

Haftorah: Szosz-Oszisz.

Vasárnap: Elul 24, szept. 29: Szlichoth.

— Reich Koppel 5701 halála.

Az egész világ zsidóságát súlyos veszteség érte, a magyarországi orthodox zsidóság legkiválóbb vezérének: Reich Koppel budapesti főrabbinak e hó 22-én, vasárnap reggel bekövetkezett halálával. A verbói rabbi-családból származó boldogult főrabbi 40 évvel ezelőtt nyerte el a budapesti főrabbi széket, mely idő óta nemcsak halachikus tudományos értekezéseivel szerzett magának fénylőn evet, hanem székhelyén a zsidó tudományok és jótékonyági intézmények egész sorozatát hívta életre, mely érdemei elismeréséül kormány részről királyi tanácsossá tüntették ki. Nagy koncepciója és kivételesen értékes egyéniségének varázserejével örökké maradandót alkotott 70 évi működése alatt. — Öt fia és két veje, valamennyien főrabbiak, kivülök még 38 főrabbi volt jelen a leírhatatlanul nagy és megrendítően impozáns végtisztességen, a melyen a főrendiház küldöttsége, a kultuszminiszter személyesen, valamint az összes budapesti karitativ zsidó intézmények képviselői is részt vettek. Halála 93 éves korában érte utól a világhírű patriarchát. **תנצ"ח**

— **A bukovinai Zeire Misrachi országos konferenciája.** A múlt hét vasárnapján tartotta meg nagyszámu delegátusok jelenlétében IV.-ik országgrészi konferenciáját a bukovinai Zeire- és a Chaluz-Hamisrachi szervezet a Misrachinak kamenai Chaluz-farmján. A legutóbbi palesztinai események jegyében lefolyt konferencia, fontos szervezeti és kulturális természetű határozatokat hozott. A folyó évre a következő központi vezetőség választott: Elnök: Baruch Hager, pénztárnok: Simcha Stoliar, ügyvezetők: Abraham Bojar, Chaim Mondschein és Jozef Schapira.

— Mezei Heléna (Oradea) és Zimmermann Viktor (Antwerpen) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett)

— Súlyos baleset egy newyorki zsidó templomban.

Az elmúlt pénteken este Brouxban nagy tömeg tolongott a zsinagóga falépcsőin és várta, míg kinyitják az ajtókat. A fapadozat beszakadt, iszonyu rémület támadt az esti ájtatosságra egybe yültek között és igyekezett mindenki menekülni, egyenest letaposva az embereket. Igen sokan lezuhantak öt méter mélységbe az alul tolongókra akik szintén a kapu kinyitására vártak. Hét ember súlyosan és negyven könnyebben sebesült meg.

Erecz jiszrael

— A közös zsidó veszedelem, egységet teremt.

(Jeruzsálem szept. 22.) Az arabok támadása a palesztinai zsidóságot egy táborba kapcsolta össze. A legszélsőbb agudisták, a legintranzigensebb baloldaliakkal álltak a Vaad Leumi rendelkezésére a szentföldi zsidóság harcában. Raw Sonnenfeld-et, a Kólel ősz rabbiját a cionista chaluzok őrsége őrizte otthonában és vigyázott; hogy az arabok részéről bántódás ne érje. A rabbi szeretettel vendégelte meg és élelmezte a védelmére kirendelt zsidó csapatot.

Környezetének egy ismert agudistája oda nyilatkozott, hogy interveniálni fog Weiczmannál a beigért mennél nagyobb chaluz bevándorlás érdekében.

— **Chaluz-hősök.** (Jeruzsálem 1929 szept. 22.) Hulda zsidó coloniát az általános arab támadások idején több mint 2000 arab támadta meg. A colonia mindössz 30 chaluzból álló védőserege két órán keresztül állott ellen a vad hordának. Arab részről 40-en estek el, míg a zsidóságnak 1 áldozata volt.

A bevonuló Angol hadsereg vezetője egy angol ezredes csodálattal van eltelve a zsidó hősiesség és a rendkívül ügyes taktikától, melylyel a zsidóság a guerilla harcban védekezett.

— **Hoover közársasági elnök nem fogadta az arabok küldöttségét.** (New-York I. T. A.) Az amerikai arabok képviselők kihallgatást kért Hoover elnöktől, hogy reá mutasson a Palesztinában történtek okára. Ráakartak mutatni, hogy a palesztinai arabokat a népi örendelkezési jog megsértése, a Balfour deklaráció és a zsidó állam megteremtésének kísérlete hozta forrongásba. Hoover köztársasági elnök azonban nem fogadta őket.

— **A bevándorlás nem szünetel.** (Jeruzsálem szept. 19. I. T. A.) A palesztinai Cionista Executive elhatározta, hogy mindazon Chaluzok, kik már a bevándorlási certificatoknak birtokában vannak a jövő hét végéig okvetlenül az országba jöjjenek. Szó van így körülbelül 700—800 Chaluzról. Az akcióra szükséges anyagiak rendelkezésre állanak.

— **800.000 Dollár a palesztinai inség enyhítésére.** (New-York I. T. A.) A „Palestine Emergency Fund” (Palesztina rendkívüli segélyalap) az Egyesült Államokban máig 800.000 Dollárt fel. A gyűjtések intenzíven tovább folynak.

— **A hebroni Jeschivát áthelyezték Jeruzsálembe.** (Jerusalemi tudósítónk jelentése) Lapzártakor vettük: A súlyos csapással sújtott, eddig Hebronban elhelyezett Rabbi M. H. Epstein vezetése mellett világhírű szlobodkai Jesiva székhelyét áthelyezték Jeruzsálembe. A Jeschiva elsőrangú elhelyezkedéséről kibővítése, internátus és menzával való ellátásáról, nagyrészt az amerikai zsidóság áldozatkészsége gondoskodik.

Misrachi Erdélyrészi Központ Oradea.

Templomülöhelyek bérbeadása.

A Misrachi központ helyiségében, a minden évben megtartott nagyünnepi imádkozások az idén is meg fognak tartatni. Helyiségeink (Piața Mihai Viteazul Nagypiac 11/a félemelet) nagyszerű berendezéssel, megfelelően szellőzve és elsőrangú előimádkozókkal az idén is rendelkezésre állanak zsidó hittestvéreink részére. Tekintettel, hogy úgy a férfi, mint a női ülöhelyek száma — az ülöhelyek olcsósága folytán — korlározva áll rendelkezésünkre, felkérjük hittestvéreinket, hogy a mai naptól kezdve e. e. 9—1-ig és d. u. 3—7-ig irodahelyiségünkben a jegyek kiváltása céljából jelentkezni szíveskedjenek. Tavalyi bérlek előnyben részesülnek.

Oradea, 5689. Elul hó 13.

1929. szeptember 18

A Vezetőség.

Louis Marschall halálához.

Louis Marschall az amerikai Jewish Comitee és a Jewish Agency Council elnöke Zúrichben történt elhalálása az egész világ zsidóságát megrendítette. Louis Marschall-ban a zsidóság egyik legkiválóbb, legmarkánsabb egyéniségét veszítette el. Mint az amerikai zsidóság igazi hivatott vezéré, korunk egyik legkimagaslóbb egyéniségének tekintették. Mint az Egyesült-Államok egyik legismertebb jogásza és az amerikai Legfelsőbb Biróság tagja, nagy judiciummal rendelkezett. Zsidó eszményektől áthatva hosszú évek során a zsidó nép szabadság mozgalmában az első között volt. A Joint mozlom élén elsőnek Louis Marschall látjuk, melynek vezére volt. Életének utolsó tíz évét kizárólagosan és elsősorban a súlyosan szenvedő kelet-európai zsidóság felsegélyező mozgalmának szentelte. Amidőn a világháboru után az első béke-hír érkezett, Marschall Párisba sietett, hol a Juive aprés de la Conference de Paix élére állva, fáradhatatlan munkát fejtett ki a kelet-európai zsidóság egyenjogosítása, kisebbségi védelme, valamint Palesztina, mint zsidó otthonnak megvalósítása érdekében. A békekonferenciára Marschallnak nagy befolyása volt és az amerikai vezető diplomatákkal való nagyszerű személyes összeköttetései folytán sok követelést vitt keresztül.

Louis Marschall nagysága, hire, korának igényeivel növekedett. Ott látjuk azon amerikai zsidó vezetők élén, kik a kelet-európai zsidóság védelmét és azok teljes emancipációját magukévá tették. A világ elismerte őt, mint a zsidóság egyik vezéré és igen sok európai diplomata kereste barátságát, hogy ezen ismeretségből saját országának megfelelő erkölcsi és igen gyakran anyagi tökélet is kovácsoljon.

Öt év óta Marschall állandóan központjába volt azon diskussióknak, hogy csatlakozik-e azon nem cionista csoportokkal, melyeket képviselt, a palesztinai mozgalomhoz. A Chaim Weizmann által rendkívüli ügyességgel és taktikával vezetett tárgyalások eredményezték, hogy a legutóbbi zúrichi kongresszuson végül Louis Marschall teljesen a palesztinai gondolat mellé állott. Zúrich többé el sem hagyhatta, mivel az Agency megnyitását követő alig egy hónapra gyógyíthatatlan betegsége folytán elhalálozott. A Jewish-Agency Councilban tartott leghatásosabb, egyszersmind életének utolsó beszéde az volt, midőn az Agency alkotmányába a zsidó vallásos igények beillesztését követelte. Egyébként is mint lelkes rajongója a „Biblia, valamint a Proféták szent és halhatatlan vallásának”, a new-yorki Emanu-El zsidó templomának elnöke volt.

A palesztinai mozgalmat a jelen súlyos napokban kétségtelenül nagy csapás érte a 73 éves Marschall halálával. De az összzsidóságnak is nehezen pótolható vesztesége e nagy zsidó vezérnek az élők sorából való távozása. Egész lénye a zsidóság szolgálatában állott, melyet ő kimondhatatlanul szeretett és melyet minden körülmények között megtartani igyekezett. Igazi zsidó ember volt, nagy és tiszta

zsidó lélekkel. A keleti zsidóság inségét úgy fogta fel, mintha az saját egyéni szerencsétlensége tett volna.

Törekvéseinek legszebb virágzásában kellett meghalnia, dacára annak, hogy Zúrichben teljes testi és szellemi frissességben vezette tárgyalásait a zsidó jövő érdekében. A halál azonban legyűrte őt, szép álmának megvalósítása előtt, megölte őt munkája közben, melyet nem magáért, hanem népéért folytatott. Utóérte a nagy zsidó vezérek tragikus fátuma. Megmutatta népének az Igéret földjét, de bevezetni nem tudta.

Louis Marschall a zsidó történelemé. Mint a zsidóság nagyja halhatatlan marad a nagy művel együtt, mely nevével össze van kötve: a Jewish Agencyvel.

Wasserstrom Sándor.

A bécsi II. Kenészi-Gedajlo.

A vallásos zsidóság egységesítése megíusult.

Amilyen szeretettel üdvözölte a vallásos zsidóság egy része a Bécsben összeülő II. Keneszi-Gedajlot, ép oly fájdalommal sújtja azon körülmény, hogy az ott megjelent képviselők nem tudtak egységes megállapodásra jutni és szétoszlottak anélkül, hogy a vallásos zsidóság bizonytalan jövője és egysége érdekében bármit is határoztak volna.

Már a bécsi Keneszi-Gedajlot megelőzőleg, heves viták voltak a különböző országok orthodox zsidó vezetői között az Agudasz-Jiszroel szervezeteinek 4. §-a miatt. Ezen 4. § szerint ugyanis az Agudasz-Jiszroel vezetőségében csakis az foglalhat helyet, aki a „Trennungorthodoxie” (a külön orthodox hitközség) tagja. Németországban és más államokban azonban az orthodoxok nem alkothatnak külön hitközséget és a nagy közös hitközség keretében alkotnak külön orth. csoportot. Ezen hitközségek orthodoxai tehát, kik eddig a vezetőségben nem foglalhattak helyet, akciót indítottak a 4. § módosításáért. Támogatták ezeket ezen törekvésükben a világ legnagyobb autoritásai és világi delegátusai. A mozgalom élére maga az Agudasz-Jiszroel egyik megteremtője és németországi vezére: Jakob Rosenheim állott, ki a zsidó achduth, az egység gondolatát propogálta nagyhatású beszédében és nagy ováció közepette követelte a 4. § törlését. Egyedül a slovenskói és magyar orthodoxia, — mely utóbbi egyébként épen ezért hivatalosan nem is képviseltette magát a kongressuson; — helyezkedett a „külön orthodoxia” álláspontjára, abból indulva ki, hogy a gyakorlatban ezen szeparáció a magyarországi és ennek volt részében ma is meg van.

Az általános vita során Dr. Carlebach altonai főrabbi hatalmas beszédben képviselte a németországi vallásos zsidóság álláspontját a 4. § megszüntetéséért, amelyet értalmasnak és feleslegesnek tart. Nem minden országban — ugymond — egyenlők a körülmények és a kérdéses paragrafus tarthatatlan, mert nem felel meg egyformán az egyes országok vallásos zsidóságának. Az Agudasz-Jiszroel a szeretet nagyhatalma legyen, állapítsa meg pozitív formában ki tartozik hozzá és nem negatív eszközökkel utasítsa vissza és távolítsa el magától azokat, kik hozzá csatlakoznak. Kijelenti, bár a rabbinikus többségi döntésének aláveti magát, de a német orthodox zsidóság a jövőben is tovább folytatja a harcot, a vallásos zsidóság egyrészt szétforgácsoló 4. § megszüntetéséért.

Zierelsohn kissenevi főrabbi is arra az álláspontra helyezkedett, hogy az Agudasz-Jiszroel legszélesebb mértékben tárja ki kapuit az összzsidóság előtt.

Holländer frankfurti delegátus szerint azon körülmény, hogy a vezetőség maga is törölni akarja a 4. §-t, igazolja, hogy ez egy kiküszöbölendő hiba. Legyen bátorságunk a hibát kiirtani! Kötelességünk — épen mozgalmunk érdekében — a különböző országok vallásos zsidóságának óhaját respektálnunk. Senki sem gondol arra, hogy Mizrachisták, kik más szervezethez tartoznak, — már függő helyzetük folytán is — a központi vezetőségbe választassanak. De ezzel szemben nem szabad nekünk és nincs jogunk e Tórahú, vallásos alapon álló zsidóságot másképp felfogni csak azért, mert az a Mizrachi világszervezethez tartozik. A 4. § törlése által igazi zsidó hagyományos kötelességünket teljesítjük.

Hasonló értelemben szólt még fel több kiváló német és keleti rabbi nagyság, valamint világi delegátus is. Azonban eredménytelenül, mivel az említett országok szeparatív törekvései és azoknak intranzigenciája miatt — sajnos — deferálni volt kénytelen. Érdekes groteszk jelenség, hogy a bécsi Agudisták vezére Poppenheim Wolf is a 4. § megváltoztatása ellen szavazott, holott tagja, sőt előjárósági tagja a bécsi nagy hitközségnek.

A Jewish Agencybe való belépés kérdése az Agudasz-Jiszroelnál még jobban kiélezte a helyzetet és azt két táborra osztotta. Ugy látszott, hogy a delegátusok tulnyomó része a Jewish-Agencybe való belépés mellett foglalt állást.

Jakob Rosenheim (Frankfurt) referátuma szerint

nekünk zsidóknak kötelességünk a mindenkor történeteket isteni rendeltetésnek látnunk, mennyivel inkább kötelező ez reánk, népünk sorsának figyelménél. Cionizmus, Balfour-Deklaráció, Jewish-Agency stb. mind-mind Isten figyelmeztető utja és mind az Ő szolgálatában áll. *Mindezen jelenségekben tehát a messiási időket szabad és kell látnunk.* A palesztinai munkában nekünk Erec-Israellel csak régi szövetséget kell megújítanunk. Nagyszerű beszéde kapcsán végül betérjeszti a rabbitanács javaslatát, melynek eredményeként dacára annak, hogy Rav Lewin a palesztinai probléma megoldását a zsidóság legégetőbb feladatának tartja és dacára Rav Zierelsohn azon felfogásának, hogy ő a Jewish-Agencybe való belépést rendkívül kívánatosnak látja, a nyugati zsidóság állásfoglalása miatt azonban végleges elhatározásra nem jutottak, mert ezuttal is a türelmetlen gyámkodók akarata kerekedett felül és így egy „közbenvető” javaslat fogadtatott el.

Ezen határozat szerint a *Kenésziyo-Gedajlo* ugyanis elsősorban megállapítja, hogy a Jewish-Agency részéről eddig nem kíséreltetett meg az *Agudát a palesztinai együttműködésre megnyerni.* A *Kenésziyo-Gedajlo* — a rabbitanács határozata alapján — kimondja, hogy hajlandó részt venni a Jewish-Agency munkájában, ha az a kulturális ügyek kikapcsolásával csupán gazdasági és politikai terepnumra szorítkozik.

Csodálkozunk kell azonban azon, hogy akkor, midőn a legkisebb zsidó hitközség is megkapta felhívását a Jewish-Agencybe való belépésre, éppen az Agudász-Jiszroel Világszervezete ne kapott volna megkeresést a csatlakozásra, ha ez igaz, akkor ezen negatívum el kell itélnünk. Ép úgy mély szomorúsággal állapítjuk meg azonban és elítéljük, hogy az Agudász-Jiszroel még ma sem tudott egyhangulag azon álláspontra helyezkedni, hogy a vallásos zsidóság mennél szélesebb rétegeinek, mennél nagyobb képviselőivel képviselje a Tórahú zsidóság érdekeit a Jewish-Agencybe. Hisz a Jewish-Agencynek a népszövetségtől adottsága nem csupán a Cionisták, Mizrachisták és nagy filantrop alapon álló zsidó testületek, hanem az össz-zsidóság részére teremtett. Nincs is tehát joga, sőt bünt követ el az Agudász-Jiszroel, ha a vallásos zsidóság érdekeinek a Jewish-Agencybe való mennél erősebb képviselőtől és megvédéséről nem gondoskodik. Protestálás és távoltartás által pedig hátráltatja és elgáncsolja csak a zsidó jövő és végcél megfelelő kiépítését.

A második Kenésziyo-Gedajlo tehát — éppúgy mint az első — nem értette meg a nagy idők parancsait és képtelen volt a zsidó életben az egységes és pozitív zsidó politikai hatalmat megteremteni. Éppen ezért képtelen volt arra, hogy az egyetemes zsidó problémák két hatalmas tényezője, a diaszpórai nemzeti küzdelem és a Palesztinai-építés munkájának jelentőségéhez felemelkedjék.

Vajha győzedelmeskednék rövidesen Agudista testvéreink táborában is a megértőbbek felfogása!
W. S.

A „Koleczolás” művészete.

A művészi kifejezési formák egy kevésbé ismert, de annál jobban kultivált válfaját kívánják e sorok megismertetni. Ezuttal csak nagy vonalokban skicceljük meg a „koleczolást”, mint művészi irányzatot, de alkalmat keresünk még, hogy szisztematikusan ismertessük meg azokkal, akik kevésbé jártosak e művészetben.

Mindenekelőtt pár vonással arról, mi a koleczolás eredete, lényege, célja és jelentősége. A koleczolás eredete többé-kevésbé ismert, mert ha csak a görög világhatalom fénykoráig megyünk vissza, megtudjuk, hogy Plató (Pollák) és Demosthenes (Davidovits) koleczoláltak Athen piacán. De a koleczolás kimutatható „midarásze” is. Többek között utalunk az egyiptomi kivándorlást követő pusztai koleczolásokra, amikor is egyesek husosfazékról beszéltek. Nem tudni ugyan, ki volt akkor „resekol”, nem is biztos, hogy a választmány szabályszerűen meg volt e választva, de husosfazék már akkor is volt. Legalább erre utal a Biblia és az az érzésünk, hogy a resekol nem is volt olyan fontos, mert különben arról is szó esett volna. De nem így történt.

A koleczolás lényege az, hogy amit az egyik mond a másiknak koleczolás formájában, úgy már a saját kijelentésében befoglaltasson a cáfolat, nehogy a másik időt veszítsen a saját ellen-koleczolásával, amely szintén önmagában visszatérő görbevonala a saját cáfolatával, mint fent. A görbevonala itt nem szándékos, lehet szándék nélküli is körbe, de minden esetre görbe. Ez *conditio sine qua non.* Tehát A. ur elmondja a saját koleczolását, amely egyben cáfol is (bedibur echad) és akkor tökéletes a koleczolás, ha B. ur A. ur kijelentésében még az ellenkezőjét sem tartja igaznak. És hiába minden cáfolat.

A koleczolás célja pedig, hogy A. meg B. meg X. uraknak legyen elfoglaltsága. Ez nem úgy értendő, miha nevezett uraknak nem volna egyéb dolguk, sőt, éppen hogy igen sok „dolguk” van, hanem úgy értendő, hogy A. ur B. urral és viszont

X. ur B. urral, pro és contra, quer und kreuz foglalkozik és az ebből következő „általános hitközségi működés” a végcélja koleczolásnak.

Végül pedg foglalkozunk kell még a koleczolás jelentőségével. Itt azután visszatérhetünk a cikkünk címéhez, a koleczolás művészetéhez. — A jelentősége a koleczolásnak, mint minden művészi formának a 1, art pour 1, art-koleczolás. A koleczolás nem jelent semmit. — Csak a következők jelentenek sokat Például vágóhidat. Például Chevra titkár választást. Például liberális orientációt, Például spanyol-viaszk-hitközségek. Például paróchia építést Például, de minek annyi példa? Ebből a pár példából következtethetnek a többire. Pars pro toto.

Ez, kérem, a koleczolás és ha valaki még mindig nem tudná mi a koleczolás, úgy jöjjön el a koleczoláshoz, hogy is mondjuk a „hu lachmu anjo”-ban? ...

Armoni

A bolsevizmus munkában.

Szovjetországban a vallásos zsidók üldözése egyre nagyobb méreteket ölt. Hivatalos proklamációk és rendeletek útján felháborító erőszakok történnek a zsidósággal szemben. A zsidó templomoknak munkásklubok, színházakra és más szórakozóhelyekre való kisajátítása napirenden van. A vallásos zsidóság legszentebb intézményeit: Chedarimjait, valamint Talmud-Thora iskoláit bezárják és azok vezetőit súlyosan büntetik és sokakat, mint a szovjet rendje ellen vétőket Szibériába deportálják.

A világ legnagyobb rabbiautoritásai a szovjet ezen gyalázatos viselkedése folytán Elul hó 24. szeptember 20 ikét Szelichot első napját a vallásos zsidóság bójtelt egybekötött gyásznapijának deklarálták, mely mindazokra kötelező, kik azt a palesztinai eseményekkel kapcsolatosan nem tartották meg.

A szovjet munkájáról különben is a legutolsó jelentések a következők:

Zsinagógákból klubok.

Az I. T. A. jelenti Moskvából: Az ukrainai szovjetkormány központi végrehajtóbizottsága elrendelte, hogy a Nagy-Bethámidrast Poltawában, továbbá a rokitnoi városi zsinagóga, a korsuni régi templom, a konopoli régi templom, a Lisbar, Januschpol, Sinkow és Uzschurak városi zsinagógák munkásklubokká alakítsanak át. Charkow-ban 3000 munkás zenével és vörös-lobogóval vonult be a klubba átváltoztatott Podorische-Zsinagóga-ba.

Sztrájk a metszési tilalom miatt.

Mossowitschi városka összes zsidó lakossága arra való tekintettel, hogy a városi szovjet a rituális marhavágatást és kóserhus árulását megtiltotta, fogadalmat tett, hogy amíg ezen tilalmat vissza nem vonják, egyetlen zsidó sem fog húst fogyasztani. Ugyanigy tartózkodott Tolotschin városka zsidósága egy teljes hónapon át mindenféle hus élvezésétől, mire a Minsk kerületi szovjetkormányzóság ismét engedélyezte a metszést.

Az elfuccsolt kolonizáció.

Az I. T. A. jelenti Moskvából: Azon tény, hogy a krimi és ukrainai zsidó kolóniák olyan helyen fekszenek, amelyek a szárazságnak és gazdasági terméktelenségnek vannak kitéve, arra indította Komzet város kormánybiztosságát, hogy a zsidó telepítés módszerének a megváltoztatását tegye megfontolás tárgyává. E célból tanácskozást is tartottak már Komzetben, amelyen az Agrojoint, Ica, Ort és Ozet delegátusai is megjelentek. Mereschin, komzeti alelnök, iparfejlesztési tervet terjesztett elő a zsidó falu számára.

Egy másik indítvány a zsidó telepeknek kollektiválását körvonalozta, amely azonban a külföldi képviselőknél nem talált visszhangra. A tanácskozás felhatalmazást adott a Komzet városi főtitkárságnak, hogy konkrét tervet dolgozzon ki a zsidó kolonizációnak szilárdabb alapokra történő átváltoztatására nézve.

„Az Anker”

Általános Biztosító R. T.
Alapítva: 1858.

Erdélyrészi Speciál Főügynöksége:

WEISZ KÁLMÁN

ORADEA, Piața Mihai Viteazul 8.

TELEFON: 936.

Kérje kötelezettség nélkül képviselőm kiküldését!

A paptamási
LITHYNIA
az ásványvizek királya
vese, hólyag, epe és gyomor-
bajok legbiztosabb gyógyvize.
Mindenütt kapható
Központi egyedárúság
Str. Nicu Filipescu (Szarvas-sor) 23
Telefon: 176.

Barna és Ritter vaskereskedése
összes mezőgazdasági, épület vasalás,
valamint minden vasáruban legjobban
szortirozott raktárát ajánlja nagyban-
kicsinyben
ORADEA, Piața Mihai Viteazul No. 10.

אתרוגים
Erecz Jiszroel és Parger eszrog
nagyban és kicsinyben igen
olcsó árban beszerezhető
SZAFRUTH
zsidó könyvkereskedésnél
CLUJ :- KOLOZSVÁR
Piața Mihai Viteazul 39.

Krawattenstoff-Weberei
und Confectionierung
Leó Koós
ENGROSS ENGROSS
ORADEA
Str. Lecramioarelor

Épületfában legolcsóbb
Heller Emil
ORADEA
Piața Mihai Viteazul (Nagypiac-tér) 26.

Megbízható, jó butort
legolcsóbban a nagyváradi műasztalosok
Butorcsarnokában
Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 2.
és Str. Mosoiu (Kert-ucca) 4.
szerezheti be.

FIGYELEM! מודורים FIGYELEM!
Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses
tudomására hozni, hogy megérkeztek a Mirjam
féle imakönyvek, továbbá „Machzorim” 4 vagy 9
kötésben mindenféle fordítással selyem vagy gyapju
„Talleszek” felszerelve, továbbá zsidó újévi üd-
vözetek és mindenféle rituális cikkek a legju-
tányosabb árban, Kaphatók
SPITZER ÁBRAHÁM könyvkereskedésnél zsidfa-n. 14
Csillaggyógyszertárral szemben.
Használt könyveket a legmagasabb árban veszek.

A „Népünk” legközelebbi Rosch-
Hasonoh ünnepi számunk 6 oldalon
jelenik meg.

A kiadásért felelős: Wasserstrom Sándor.
Nyomat.: Rubinstein Vilmos Oradea, Nagypiac-tér 11.